

Nederlandstalige samenvatting CPB Discussion Paper 442

'Wealth, gifts, and estate planning at the end of life'

'Vermogensoverdrachten in de laatste jaren voor overlijden'

Alleenstaanden (inclusief weduwen) anticiperen op hun overlijden door in de jaren daarvoor hun vermogen te verlagen. Hun vermogen is in de laatste vier jaar voor hun overlijden gemiddeld 7% sterker afgenomen dan dat van vergelijkbare personen die langer leven. Dit effect is sterker bij personen met kinderen (9%) dan bij personen zonder kinderen (3%). De eerste groep verlaagt hun vermogen voornamelijk door vermogen te schenken aan hun kinderen: we zien namelijk dat het vermogen van de kinderen extra toeneemt. Daarnaast kan een deel van de vermogensafname worden verklaard door hogere eigen bijdragen voor langdurige zorg in de jaren voor het overlijden.

Dit effect is zichtbaar over een breed deel van de vermogensverdeling en niet alleen bij de allerrijksten. Bij personen met een partner vinden we geen anticipatie-effect door vermogen te verlagen: bij die groep neemt het vermogen zelfs licht toe (1,5%) ten opzichte van de groep waar beide partners langer leven. Onze verklaring hiervoor is dat deze groep nog wacht met het verlagen van hun vermogen vanwege de onzekerheid over de consumptie- en zorgbehoefte van de langstlevende partner.

Deze bevindingen zijn gebaseerd op een methode waarbij personen worden gekoppeld aan sterk vergelijkbare personen. Daarbij koppelen we iemand die over vier jaar komt te overlijden met iemand met zoveel mogelijk dezelfde eigenschappen die over acht jaar komt te overlijden. We koppelen personen op basis van leeftijd, type huishouden, vermogen, inkomen en zorgkosten. Vervolgens vergelijken we de gemiddelde vermogensontwikkeling van personen die korter leven met personen die langer leven.

Schenkers zijn gevoelig voor fiscale prikkels: door de overdracht van vermogen te spreiden over schenkingen in meerdere jaren valt de belastingdruk namelijk lager uit dan bij een enkele grote schenking of erfenis. Dit komt door de jaarlijkse vrijstelling en door de progressieve tariefstructuur van de erf- en schenkbelasting. Schenkers houden hier rekening mee door de omvang van de schenking vaak af te stemmen op de belastingschijven. De fiscale prikkel om schenkingen te spreiden zou kunnen worden weggenomen door de erf- en schenkbelasting te baseren op de totale erfenissen en schenkingen die een persoon in zijn leven ontvangt in plaats van op jaarbasis.

Deze resultaten tonen aan dat ten minste bij een deel van de huishoudens vermogen wordt opgebouwd met als doel dit door te geven aan de volgende generatie. Ouders ontnemen hierbij nut aan het vermogen dat hun kinderen ontvangen na aftrek van ingehouden belastingen. Toch hebben ook veel alleenstaanden die komen te overlijden nog vermogen in hun erfenis. Dat kan onder andere worden verklaard door onzekerheid over de eigen consumptie- en zorgbehoefte.